คู่มือวิเคราะห์ข้อสอบ ผู้อำนวยการสถานศึกษา · สังกัด อปท. · อบจ. เทศบาล อบต.

คู่มือวิเคราะห์ข้อสอบ ผู้อำนวยการสถานศึกษา อปท.

เจาะระบบสรรหาสายงานผู้บริหารสถานศึกษาของ อบจ. เทศบาล อบต. และเมืองพัทยา หลักสูตร 3 ภาค ขอบข่าย 10 หัวข้อ + สมรรถนะผู้บริหาร 4 ด้าน Blueprint อัปเดตปี 2568–2569 แผนอ่าน 8 สัปดาห์ และกลยุทธ์ทำข้อสอบสถานการณ์

วิเคราะห์หลักสูตรสรรหา | Blueprint | อัปเดต 2569 | แผนอ่าน 8 สัปดาห์

3 ภาค	400 ข้อ	ร้อยละ 60	8 สัปดาห์
ความรู้ทั่วไป · เฉพาะตำแหน่ง · ความเหมาะสม	แนวข้อสอบทั้งชุด วิชาละ 50 ข้อ	เกณฑ์ผ่านแต่ละภาค (ตามประกาศรอบสรรหา)	แผนอ่านพร้อมสอบ

บทนำ

ภาพรวมการสรรหาผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัด อปท.

ระบบสรรหาสายงานผู้บริหาร ตามมาตรฐานทั่วไปของ ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. · รอบล่าสุด รับสมัคร ต.ค. 2568 สอบข้อเขียน ก.ค. 2569

ตำแหน่ง **ผู้อำนวยการสถานศึกษา** และ **รองผู้อำนวยการสถานศึกษา** ในโรงเรียนสังกัด อบจ. เทศบาล อบต. และเมืองพัทยา เป็น “สายงานผู้บริหารสถานศึกษา” ซึ่งแต่งตั้งผ่านระบบ **สรรหา** โดย **คณะอนุกรรมการสรรหา** ที่คณะกรรมการกลาง (ก.จ. ก.ท. ก.อบต.) แต่งตั้ง และมีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการสอบ รอบล่าสุดเปิดรับสมัครออนไลน์ **3–29 ต.ค. 2568** และสอบข้อเขียนพร้อมกันทั่วประเทศ **26 ก.ค. 2569**

ภาค	สิ่งที่ประเมิน	คะแนน	วิธีการ
ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป (ภาค ก)	ความรู้เรื่องกฎหมาย (รวมกฎหมายการศึกษาสำหรับผู้สมัครสายบริหารสถานศึกษา) · ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง · การจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนยุทธศาสตร์ · การติดตามและประเมินผล · ระบบการจัดการองค์กร · การบริหารความเสี่ยง · การพัฒนาบุคลากร · สถานการณ์ภายนอกและผลกระทบต่อพื้นที่ · เทคโนโลยีสารสนเทศ · การบริหารราชการ	**100**	ข้อเขียนปรนัย (รอบ 2569 ภาคเช้า 100 ข้อ)
ภาคความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่ง (ภาค ข)	สมรรถนะทางการบริหาร: การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง · ความสามารถในการเป็นผู้นำ · ความสามารถในการพัฒนาคน · การคิดเชิงกลยุทธ์	**100**	ข้อเขียนปรนัย (ข้อสอบสถานการณ์)
ภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง (ภาค ค)	ตัวอย่างองค์ประกอบรอบ 2568: ระยะเวลารับราชการ 15 · คุณวุฒิ 5 · ประวัติวินัย 5 · ความดีความชอบ 5 · **สัมภาษณ์/ผลงาน/วิสัยทัศน์ 70**	**100**	ประเมินเอกสาร + สัมภาษณ์

ประเภทการสรรหาและภาคที่ต้องสอบ

- **สอบคัดเลือก** — กรณีเปลี่ยนสายงาน/ข้ามระดับ เช่น ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณสมบัติสมัครรองผู้อำนวยการสถานศึกษา มักต้องผ่านภาคความรู้ความสามารถทั่วไป (บางกรณีใช้เป็นเกณฑ์ผ่านร้อยละ 60 โดยไม่รวมคะแนน)
- **คัดเลือก** — กรณีเลื่อนในสายงานเดียวกัน เช่น รองผู้อำนวยการสถานศึกษาสมัครผู้อำนวยการสถานศึกษา มักประเมินภาคความรู้เฉพาะตำแหน่งและภาคความเหมาะสม
- ภาคที่ต้องสอบของแต่ละตำแหน่ง **ระบุไว้ในประกาศรับสมัครแต่ละรอบ** ชุดนี้จึงครอบคลุมทั้งภาคทั่วไปและภาคเฉพาะตำแหน่ง

เกณฑ์การตัดสินและการขึ้นบัญชี

- ระบบท้องถิ่นโดยทั่วไปกำหนดให้ **ต้องได้คะแนนแต่ละภาคไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60**
- ขึ้นบัญชีเรียงตามคะแนนในแต่ละตำแหน่ง และใช้บัญชีตามจำนวนตำแหน่งว่าง เมื่อ ก.จังหวัดเห็นชอบ อปท. จึงออกคำสั่งแต่งตั้ง
- ผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานตำแหน่งและ **ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา** ณ วันปิดรับสมัคร
- ผู้สมัครแต่ละตำแหน่งต้องผ่านภาคตามที่ประกาศกำหนด จึงจะมีสิทธิเข้ารับการประเมินภาคถัดไป

* รายละเอียดตำแหน่ง ภาคที่ต้องสอบ จำนวนข้อ น้ำหนักคะแนน และเกณฑ์ผ่าน ให้ยึดประกาศรับสมัครของคณะอนุกรรมการสรรหาและเอกสารแนบท้ายประกาศรอบที่สมัครเป็นสำคัญ

1 ขอบข่ายเนื้อหาและการจัดเล่มในชุดนี้

ชุดนี้จัด 10 หัวข้อของภาคความรู้ความสามารถทั่วไปให้เป็น 7 เล่ม และแยกภาคความรู้เฉพาะตำแหน่งเป็นเล่มที่ 8 ข้อสอบไม่ได้วัดแค่การจำ แต่ต้องการรู้ว่าผู้สมัคร **ใช้กฎหมาย แผน และหลักบริหาร ตัดสินใจในบริบทท้องถิ่นได้ถูกต้อง โปร่งใส และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน**

เล่ม	ขอบข่ายและเนื้อหาหลัก	หัวข้อตามหลักสูตรสรรหา
01	**กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารราชการแผ่นดิน** รัฐธรรมนูญ หมวด 14 · ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน · เทศบาล/อบจ./อบต. · กระจายอำนาจ · บริหารงานบุคคลท้องถิ่น	ความรู้เรื่องกฎหมาย
02	**กฎหมายการศึกษาและการจัดการศึกษาของ อปท.** พ.ร.บ.การศึกษา ม.41–42 · ภาคบังคับ · ปฐมวัย · คนพิการ · คุ้มครองเด็ก · สภาครูฯ · QA	ความรู้ในลักษณะตำแหน่ง (กฎหมายการศึกษา)
03	**กฎหมายปกครอง ข้อมูลข่าวสาร งบประมาณ และพัสดุ** วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง · ละเมิด · ข้อมูลข่าวสาร · PDPA · อำนวยความสะดวก · จัดซื้อจัดจ้าง · ระเบียบงบประมาณ อปท.	ความรู้เรื่องกฎหมาย + การบริหารราชการ
04	**ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสถานการณ์ภายนอก** 3 ห่วง 2 เงื่อนไข · ยุทธศาสตร์ชาติ · แผน 13 · Thailand 4.0 · BCG · สังคมสูงวัย · ภัยพิบัติ · ดิจิทัล	เศรษฐกิจพอเพียง + สถานการณ์ภายนอก
05	**แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และการติดตามประเมินผล** แผน 3 ระดับ · ระเบียบแผนพัฒนา อปท. · SWOT/TOWS · Logic Model · KPI · CIPP · LPA	การจัดทำแผน + การติดตามประเมินผล
06	**ระบบการจัดการองค์กร การบริหารความเสี่ยง และการบริหารราชการ** ทฤษฎีองค์การ · PMQA 4.0 · KM · ความเสี่ยง · COSO · NPM/NPS · ธรรมาภิบาล	ระบบการจัดการองค์กร + ความเสี่ยง + บริหารราชการ
07	**การพัฒนาบุคลากร จริยธรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ** HRD · Kirkpatrick · สมรรถนะหลัก · ประมวลจริยธรรม ก.ถ. · ITA · TPS/MIS/DSS/EIS · ไซเบอร์	การพัฒนาบุคลากร + เทคโนโลยีสารสนเทศ
08	**สมรรถนะทางการบริหารและภาวะผู้นำ** ผู้นำการเปลี่ยนแปลง · ความเป็นผู้นำ · พัฒนาคน · คิดเชิงกลยุทธ์ · ข้อสอบสถานการณ์	ภาคความรู้เฉพาะตำแหน่ง (สมรรถนะ)

2 Blueprint: ควรแบ่งเวลาอ่านอย่างไร

สัดส่วนด้านล่างเป็น **การประมาณการจากขอบข่ายหลักสูตรและแนวข้อสอบสายบริหารท้องถิ่นหลายรอบ** เพื่อใช้จัดลำดับการอ่าน (ไม่ใช่สัดส่วนที่ราชการประกาศ) — กลุ่มกฎหมาย (เล่ม 01–03) มีตัวเลขและมาตราให้จำมาก และมักแทรกอยู่ในข้อสอบสถานการณ์ของทุกเล่ม

4 Mind Map ภาพรวมทั้งชุด

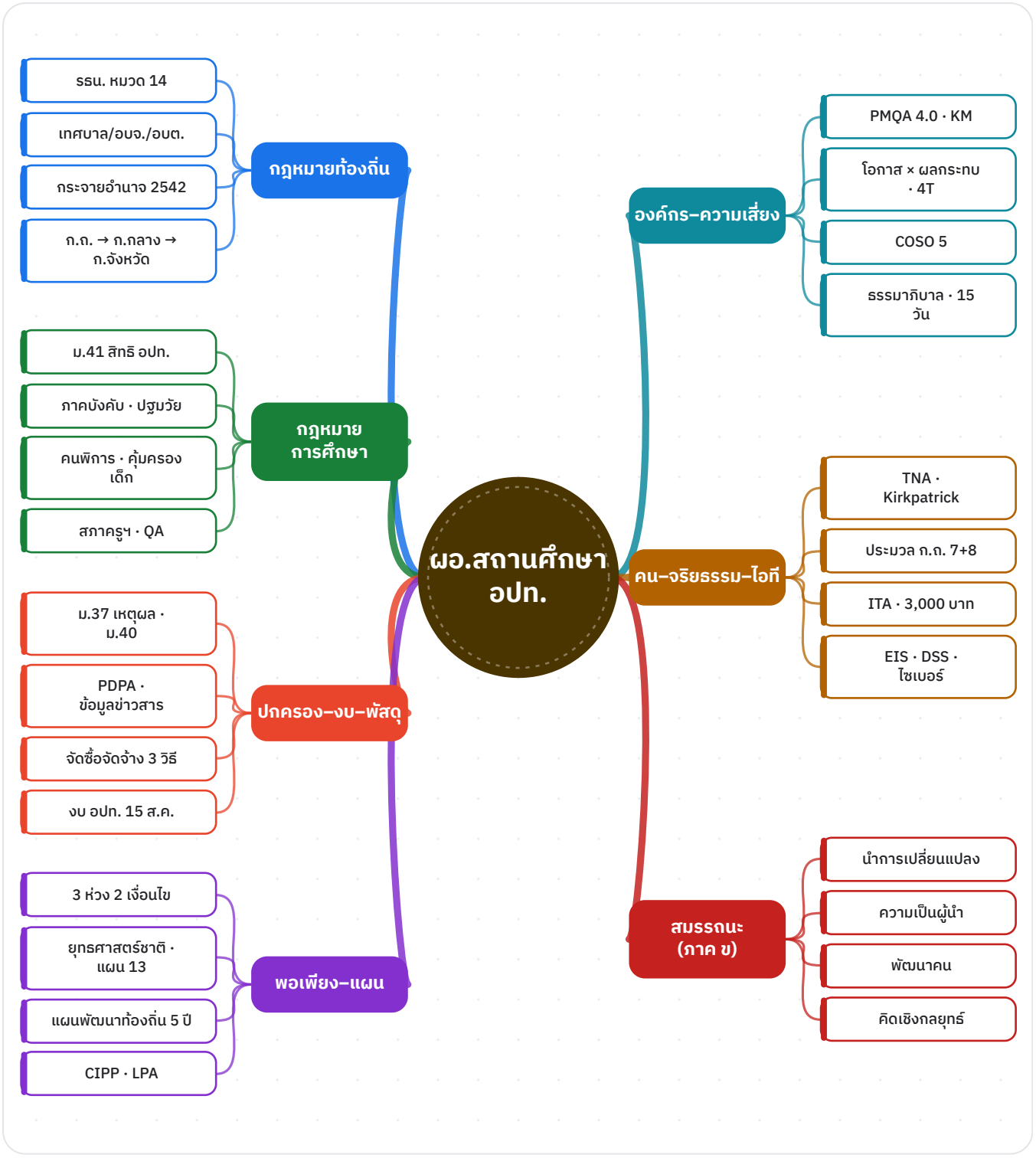

วิชาที่ 01 ผู้อำนวยการสถานศึกษา · สังกัด อปท. · อบจ. เทศบาล อบต.

กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น

เข้าใจโครงสร้าง อปท. ทั้ง 5 รูปแบบ อำนาจหน้าที่ การกำกับดูแล การกระจายอำนาจ และระบบ ก.ถ.–ก.กลาง–ก.จังหวัด ที่ผู้บริหารสถานศึกษาท้องถิ่นต้องใช้จริงในงานประจำวัน

สรุปเนื้อหา + แผนภาพ | Mind Map | เทคนิคการจำ | ข้อสอบ 50 ข้อ + เฉลย

50 ข้อ	8 ฉบับ	ม.249–254	≈ 7,850
แนวข้อสอบใกล้เคียงสนามจริง พร้อมเฉลยละเอียด	กฎหมายจัดตั้ง/กระจายอำนาจ/บุคคลท้องถิ่น	รัฐธรรมนูญ หมวดการปกครองท้องถิ่น	อปท. ทั่วประเทศ

วิชาที่ 01

กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารราชการแผ่นดิน

รัฐธรรมนูญ หมวด 14 · พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน · เทศบาล · อบจ. · อบต. · กระจายอำนาจ · บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

สารบัญเล่มนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้ · Blueprint น้ำหนักข้อสอบ 2
สรุปเนื้อหาเข้มข้น 3
Mind Map สรุปทั้งบท 7
เทคนิคการจำ · กับดักข้อสอบ 8
แนวข้อสอบ 50 ข้อ (ใกล้เคียงสนามจริง) 9
เฉลยละเอียดพร้อมเหตุผล 17

จุดประสงค์การเรียนรู้ (อ่านจบแล้วต้องทำได้)

1. อธิบายหลักการรวมอำนาจ แบ่งอำนาจ และกระจายอำนาจ ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534
2. ระบุสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.249–254)
3. เปรียบเทียบโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และผู้กำกับดูแล ของ อบจ. เทศบาล อบต. กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา
4. อธิบายกลไกการกระจายอำนาจตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542
5. วิเคราะห์ระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น 3 ระดับ และสถานะของครู/ผู้บริหารสถานศึกษาใน อปท.

ข้อสอบชอบถาม

- ม.70 ราชการส่วนท้องถิ่น · ส่วนภูมิภาค = จังหวัด + อำเภอ
- เทศบาลเมือง ≥ 10,000 คน · นคร ≥ 50,000 คน · สภา 12/18/24
- กำกับดูแล: อบต. = นายอำเภอ · เทศบาล/อบจ. = ผู้ว่าราชการจังหวัด
- ก.ก.ถ. 36 คน ไตรภาคี · รายได้ อปท. ≥ ร้อยละ 25 เป้าหมาย 35
- ก.ถ. → ก.จ./ก.ท./ก.อบต. → ก.จังหวัด · คำสั่ง คสช. 8/2560

วิธีใช้เล่มให้ได้ผล

1. อ่านสรุปเนื้อหา 1 รอบ ขีดเส้นใต้คำที่เป็น **คีย์เวิร์ด**
2. ปิดเล่มแล้ววาด Mind Map เองจากความจำ เทียบกับหน้า Mind Map
3. ทำข้อสอบจับเวลา ข้อละ 1.2 นาที ห้ามเปิดเฉลย
4. อ่านเฉลยทุกข้อ แม้ข้อที่ตอบถูก — เหตุผลคือหัวใจของสนามจริง

Blueprint — น้ำหนักเนื้อหาที่ควรเตรียมในวิชานี้ (ประมาณการเพื่อจัดลำดับการอ่าน ไม่ใช่สัดส่วนที่ราชการประกาศ)

ประเด็นเนื้อหา	สัดส่วน	ความสำคัญ
หลักการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน	14%	
รัฐธรรมนูญ หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น	16%	
เทศบาล · อบต. · อบจ. · รูปแบบพิเศษ	30%	
การกระจายอำนาจ (พ.ร.บ. 2542)	18%	
การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น	22%	

5 พ.ร.บ.ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 — ระบบ 3 ชั้น

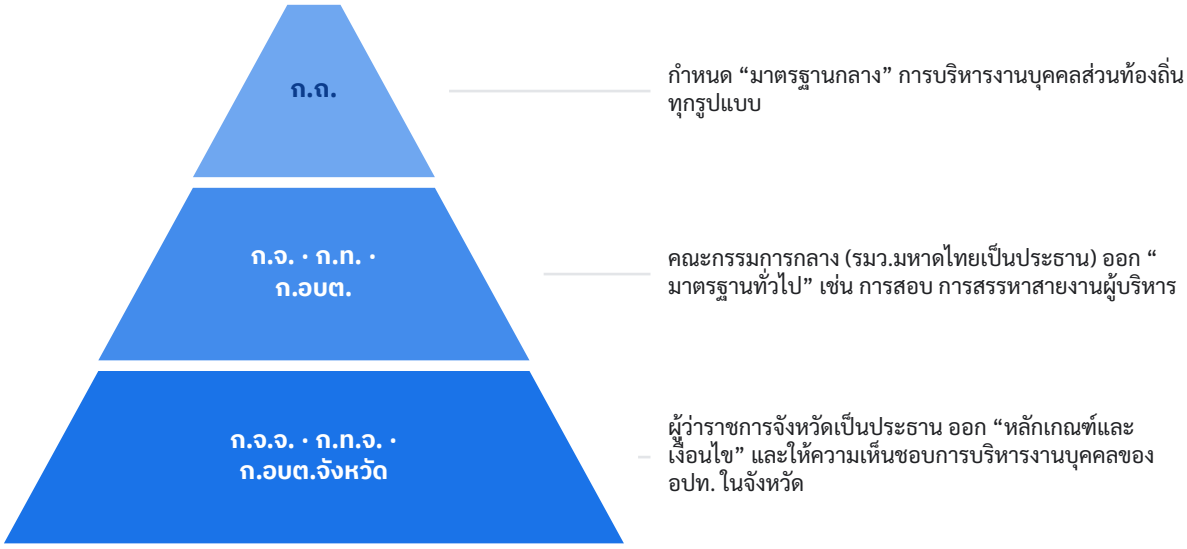

ภาพที่ 1.1 โครงสร้างองค์กรกลางบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น 3 ชั้น (ชั้นบนกำหนดกรอบให้ชั้นล่าง)

คำศัพท์ที่ต้องแยกให้ออก

- **ข้าราชการส่วนท้องถิ่น** = ข้าราชการ อบจ. (รวม “ข้าราชการครู อบจ.”)
- **พนักงานส่วนท้องถิ่น** = พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล พนักงานเมืองพัทยา (รวม “พนักงานครูเทศบาล / พนักงานครู อบต.”)
- ประเภทตำแหน่ง (ระบบแท่ง): **บริหารท้องถิ่น · อำนวยการท้องถิ่น · วิชาการ · ทั่วไป** ส่วนครูและผู้บริหารสถานศึกษาใช้ **มาตรฐานตำแหน่งและวิทยฐานะ** แยกต่างหาก

ผู้บริหารสถานศึกษาใน อปท. อยู่ใต้กฎหมายใด

- การบริหารงานบุคคล: **พ.ร.บ.ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น 2542** + มาตรฐานทั่วไปของ ก.จ./ก.ท./ก.อบต. (ไม่ใช่ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูฯ 2547 โดยตรง)
- การประกอบวิชาชีพ: **พ.ร.บ.สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา 2546** (ต้องมีใบอนุญาต)
- จริยธรรม: ประมวลจริยธรรมพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) + จรรยาบรรณวิชาชีพของคุรุสภา
- สถานศึกษาเป็นส่วนราชการในสังกัด อปท. — **อปท. เป็นนิติบุคคล** ไม่ใช่นิติบุคคลแบบโรงเรียน สพฐ. ตาม ม.35 พ.ร.บ.บริหาร ศธ.

คำสั่ง คสช. ที่ 8/2560 ให้ ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. มีอำนาจจัดสอบแข่งขันแทน อปท. (ไม่รวม กทม.) โดยมี **คณะกรรมการกลางการสอบแข่งขันพนักงานส่วนท้องถิ่น (กสถ.)** ดำเนินการ ส่วนการเลื่อนขึ้นสายงานผู้บริหาร (รวมผู้บริหารสถานศึกษา) ใช้ระบบ **“สรรหา”** ผ่านคณะอนุกรรมการสรรหาที่คณะกรรมการกลางแต่งตั้ง ซึ่งรอบล่าสุดสอบข้อเขียนพร้อมกันทั่วประเทศเมื่อ **26 ก.ค. 2569** (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดำเนินการ) · ปี 2569 คณะกรรมการกลางยังออก **มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2569** ให้จังหวัดปรับหลักเกณฑ์ตาม

ติวเข้ม

เทคนิคการจำ & กับดักข้อสอบ

คำย่อ ภาพจำ และหลักคิดที่ใช้ตัดตัวเลือกได้เร็วในห้องสอบ

จำแม่น

“กลาง–รวม · ภูมิ–แบ่ง · ถิ่น–กระจาย”

ส่วนกลาง = Centralization · ส่วนภูมิภาค (จังหวัด/อำเภอ) = Deconcentration · ส่วนท้องถิ่น = Decentralization

จำแม่น

หมวด 14 “249 ตั้ง–250 ทำ–251 คน–252 เลือก–253 เปิด–254 ชื่อ”

249 หลักจัดตั้ง · 250 หน้าที่และอำนาจ · 251 บริหารงานบุคคล · 252 ที่มาของสภา/ผู้บริหาร · 253 เปิดเผยข้อมูล · 254 เข้าชื่อ

จำแม่น

เทศบาล “1–5 หมื่น / 12–18–24”

เมือง ≥ 10,000 คน · นคร ≥ 50,000 คน · สมาชิกสภาตำบล 12 เมือง 18 นคร 24 · รองนายก 2–3–4

จำแม่น

ผู้กำกับดูแล “ตำบลเล็ก–อำเภอ / ใหญ่–ผู้ว่าฯ”

อบต. = นายอำเภอ · เทศบาลและ อบจ. = ผู้ว่าราชการจังหวัด · กทม. = รมว.มหาดไทย

จำแม่น

สภา อบจ. “24 30 36 42 48”

บวกทีละ 6 ทุกครึ่งล้านคน เริ่มที่ไม่เกิน 5 แสน = 24 จนเกิน 2 ล้าน = 48

จำแม่น

ก.ก.ถ. “3 × 12 = 36”

รัฐ 12 + ท้องถิ่น 12 + ผู้ทรงคุณวุฒิ 12 · รายได้ “25 ขั้นต่ำ ไป 35”

จำแม่น

“31 ใหญ่–29 จังหวัด”

ม.16 (เทศบาล/พัทยา/อบต.) 31 เรื่อง · ม.17 (อบจ.) 29 เรื่อง — จำว่าหน่วยใกล้ประชาชนต้องทำมากกว่า

จำแม่น

ชั้นของ “ก.” = กลาง → กลุ่ม → จังหวัด

ก.ถ. (มาตรฐานกลาง) → ก.จ./ก.ท./ก.อบต. (มาตรฐานทั่วไป) → ก.จังหวัด (หลักเกณฑ์และเงื่อนไข)

กับดักที่ผู้สอบพลาดบ่อย

- ใส่ “อำเภอ” หรือ “จังหวัด” เป็นตัวเลือกของราชการส่วนท้องถิ่น — ทั้งสองเป็นราชการส่วนภูมิภาค
- สับสนว่าเทศบาลตำบลตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา — ที่จริงใช้ประกาศกระทรวงมหาดไทย (เมือง/นคร จึงใช้ พ.ร.ฎ.)
- คิดว่าผู้ว่าฯ “บังคับบัญชา” อปท. ได้ — กฎหมายให้เพียงอำนาจกำกับดูแล
- จำสมาชิกสภา อบต. หมู่บ้านละ 2 คน (กฎหมายเดิม) — หลังแก้ไขปี 2562 เป็นหมู่บ้านละ 1 คน
- คิดว่าเป้าหมายรายได้ อปท. ร้อยละ 35 เป็น “ขั้นต่ำ” — ขั้นต่ำคือร้อยละ 25
- คิดว่าครูท้องถิ่นใช้ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูฯ 2547 บริหารงานบุคคล — ที่จริงใช้ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น 2542
- ตอบว่าแผนการกระจายอำนาจฉบับที่ 3 ใช้บังคับแล้ว — ยังไม่ได้ประกาศใช้